

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 28. april 2021
Kontor: Formueretskontoret
Sagsbeh: Anne Cathrine Toftemann
Bæk
Sagsnr.: 2021-709-0270
Dok.: 1850557

KOMMENTERET OVERSIGT

over

høringssvar over delbetænkning I (nr. 1576/2021) om gennemførelse af varedirektivet og direktivet om digitalt indhold

1. Høringen

Delbetænkning I (nr. 1576/2021) om gennemførelse af varedirektivet og direktivet om digitalt indhold med udvalgets lovudkast har i perioden fra den 27. januar 2021 til den 24. februar 2021 været i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, samtlige byretter, Advokatrådet, Advokatsamfundet, APPLiA Danmark, AutoBranchen Danmark, Autobranchens Handels- og Industriforening (AUTIG), Boxer TV ApS, Business Danmark, Canal Digital Danmark A/S, Coop A/S, Copenhagen Business School (Juridisk Institut), Dagrofa, Dansk Byggeri, Dansk Detail, Dansk Energi, Dansk Erhverv, Dansk Fjernvarme, Dansk Folkeoplysnings Samråd, Dansk Industri, Dansk Internet Forum, Dansk IT, Dansk Kennel Klub, Dansk Kredit Råd, Dansk Markedsføring, Danske Advokater, Danske Annoncører og Markedsførere, Danske Mediedistributører, Danske Medier, Danske Regioner, Datatilsynet, De Danske Bilimportører, De Frie Energiselskaber, De Samvirkende Købmænd, Den Danske Dømmerforening, Den Danske Dyrlægeforening, Den Sociale Retshjælps Fond, Discovery Network Danmark, Dømmerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Dyrenes beskyttelse, Dyreværnet, Evida, Finans Danmark, Finans og Leasing, Forbrugerklagenævnet, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet Tænk, Forenede Danske Antenneanlæg, Forenede Danske Motorejere (FDM), Foreningen for Platformsøkonomi i Danmark (FPD), Forsikring og

Pension, Forsyningstilsynet, Franchise Danmark, HK Landsklubben Danmarks Domstole, IT-Branchen, Kommunernes Landsforening (KL), Kreativitet & Kommunikation, Københavns Retshjælp, Københavns Universitet (Det Juridiske Fakultet), Landbrug og Fødevarer, Nordic Entertainment Group, Optikerforeningen, Radius Elnet, Retspolitisk Forening, Rigsombudsmanden i Grønland, Rigsombudsmanden på Færøerne, Salling Group, SEGES Heste, SMVdanmark, Stofa, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), TDC Group, TEKNIQ Installatøernes Organisation, Teleindustrien, Telenor A/S, Telia, TV2 Danmark A/S, Viasat, Wao, Ørsted, Aalborg Universitet (Juridisk Institut), Aarhus Retshjælp og Aarhus Universitet (Juridisk Institut).

Justitsministeriet har modtaget høringsvar fra:

Østre Landsret, Vestre Landsret, samtlige byretter, Advokatrådet, APPLiA Danmark og Consumer Electronics Danmark, AutoBranchen Danmark, Bilbranchen, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Autogenbrug, Dansk Bilbrancheråd, Dansk Erhverv, Danske Medier, Dansk Galop, Dansk Industri, Dansk Ride Forbund, Dansk Travsports Centralforbund, Datatilsynet, De Danske Bilimportører, Den Danske Dommerforening, Den Danske Dyrælgeforening, Domstolsstyrelsen, Forenede Danske Motorejere (FDM), Forbrugerrådet Tænk, Hestens Værn, Landbrug & Fødevarer, Landsudvalget for Heste og SEGES Heste, Motorcykel Forhandler Foreningen, Rådet for Grøn Omstilling, SMVdanmark, TEKNIQ Arbejdsgiverne, VedvarendeEnergier og WWF Verdensnaturfonden.

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne høringsvar. Justitsministeriets kommentarer til høringsvarene er anført i *kursiv*.

Bemærkninger af generel politisk karakter samt forslag og bemærkninger, der ikke vedrører delbetænkningen med udvalgets lovudkast, indgår ikke i høringsoversigten.

2. Høringsvarene

2.1. Generelt

Østre Landsret, Vestre Landsret, samtlige byretter, Advokatrådet og Domstolsstyrelsen har ikke haft eller ønsket at afgive bemærkninger til delbetænkningen med udvalgets lovudkast.

APPLiA Danmark og Consumer Electronics Danmark tilslutter sig generelt indholdet af høringssvaret fra Dansk Erhverv.

AutoBranchen Danmark bemærker generelt, at en del af de bestemmelser, der skal implementeres, ikke er bestemmelser, der ændrer dansk ret eller praksis, hvorfor organisationen ikke har bemærkninger hertil. Andre bestemmelser er med til at præcisere købelovens bestemmelser, hvilket bifaldes.

Bilbranchen støtter generelt udvalgets lovudkast med henblik på implementering af de to direktiver. Udkastet er overordnet udtryk for en passende balance mellem de involverede hensyn til forbrugere og erhvervsliv og er samtidig så vidt muligt en fortsættelse af den gældende, hensigtsmæssige danske regulering af forbrugerkøb.

Dansk Autogenbrug anfører, at der er et stigende behov for at sondre mellem nye og brugte varer ved lovgivning, der generelt skærper forbrugerbeskyttelsen.

Dansk Bilbrancheråd bifalder generelt, at udvalget i det væsentligste har tilstræbt en gennemførelse af direktiverne, der ikke indebærer overimplementering, og at udvalget har haft fokus på sproglig forenkling i lovudkastet. Lovforslaget vil dog have en række konsekvenser, herunder negative, bl.a. for miljøet, idet forbrugere som følge af højere priser vil beholde ældre, mindre miljøvenlige biler i længere tid, ligesom et større antal biler vil blive skrottet, fordi det ikke kan betale sig at sælge dem til forbrugere. Derudover forventes der flere civilkøb mellem private, hvor reglerne om forbrugerkøb ikke gælder. Justitsministeriet opfordres til at foretage en gennemgang af lovforslaget med fokus på bilbranchen og de udfordringer, som navnlig køb og salg af brugte biler giver, herunder med afsæt i praksis fra Ankenævn for Biler.

Dansk Erhverv bemærker generelt, at organisationen gerne vil understøtte den grønne omstilling, men at dette ikke bør ske via en dansk implementering af særregler. Den grønne omstilling bør derimod fremmes ved fælles europæiske krav til producenterne. Detailhandlen i Danmark er i forvejen hårdt presset, og flere økonomiske byrder vil gøre det endnu sværere. Dansk

Erhverv har svært ved at se et europæisk land, hvor forbrugere er bedre beskyttede end Danmark, hvilket blandt andet skyldes en meget aktiv forbrugerombudsmandsinstitution.

Dansk Industri støtter generelt udvalgets lovudkast og anfører, at der så vidt muligt bør undgås danske særregler i forbindelse med implementeringen af varedirektivet og direktivet om digitalt indhold. Derudover bør man bevare balancen i de nuværende danske regler samt sikre hensigtsmæssighed og proportionalitet, hvis man går videre, end direktiverne kræver. Det er Dansk Industris opfattelse, at udvalgets lovudkast efterlever disse principper. Ens regler medfører fordele for erhvervsdrivende, som sælger eller ønsker at sælge til forbrugere på tværs af grænserne i EU. Det skyldes, at en række omkostninger reduceres, bl.a. omkostningerne til at finde ud af hvad retsstillingen er i øvrige lande og ved at tilpasse produkter, forhandlerstruktur, procedurer mv. til reglerne i det enkelte EU-land. Ens regler medfører endvidere klare fordele for forbrugere, da det bl.a. øger forbrugertilliden ved grænseoverskridende nethandel. Øget nethandel over grænserne medfører samtidig lavere priser pga. øget konkurrence og produktudvalg. Nationale særregler underminerer det indre marked og øger omkostningerne for både erhvervsdrivende og forbrugere, hvilket koster ordrer, vækst og arbejdspladser i Danmark, og giver forbrugere mindre udvalg og højere priser. Både danske forbrugere og erhvervsdrivende har interesse i, at forbruger købsreglerne balancerer hensynene til forbruger- og erhvervsinteresser.

De Danske Bilimportører anfører generelt, at organisationen ikke har bemærkninger til gennemførelsen af de totalharmoniserende dele af direktiverne, og at bestemmelserne i direktiverne som udgangspunkt bør gennemføres så tekstnært som muligt i købeloven. Hvor der er tvivl om eksisterende bestemmelser i købeloven kan opretholdes som følge af gennemførelsen af totalharmoniserende dele af direktiverne, bør købeloven som udgangspunkt ændres.

Den Danske Dommerforening kan på de områder, hvor udvalget har delt sig i et flertal og et mindretal, tilslutte sig flertallets overvejelser og forslag. Foreningen ønsker i øvrigt ikke at udtale sig om betænkningen.

FDM bemærker generelt, at forbrugerrettigheder i dansk ret bør forbedres, hvor direktiverne giver adgang hertil. Derudover er FDM tilfreds med, at der indføres specifikke regler for aftaler om levering af digitalt indhold og digitale tjenester.

Forbrugerrådet Tænk anfører, at det er vigtigt, at der allerede nu indføres regler i købeloven, der understøtter den grønne omstilling og forbedrer forbrugerbeskyttelsen.

SMVdanmark og **Motorcykel Forhandler Foreningen** kan tilslutte sig indholdet af høringssvaret fra Dansk Bilbrancheråd. Sidstnævnte anfører en række forhold, der gør sig særligt gældende for motorcykler.

Justitsministeriet har noteret sig høringssparternes generelle bemærkninger til lovudkastet. Justitsministeriet bemærker, at det af regeringen fremsatte lovforslag med få ændringer, jf. nedenfor om købsaftaler om levende heste og sælgerbegrebet ift. onlineplatforme samt et par tekniske tilpasninger, svarer til udvalgets lovudkast.

2.2. Udvidelse af anvendelsesområdet for reglerne om forbruger køb i købeloven ift. digitalt indhold og digitale tjenester

Danske Medier bemærker, at det er mest hensigtsmæssigt, at begge direktiver implementeres i købeloven, så forbrugere og erhvervsdrivende alene skal forholde sig til en samlet lov om forbruger køb for at forstå deres rettigheder og pligter. Danske Medier foreslår, at begreber som ”digitalt indhold” og ”digitale tjenester” uddybes nærmere i bemærkningerne til lovforslaget og ser gerne, at bemærkningerne udvides med flere praktiske eksempler for at sikre, at erhvervsdrivende og forbrugere har den fornødne indsigt i, hvilke regler der gælder for en specifik aftale.

De Danske Bilimportører støtter, at direktivet om digitalt indhold gennemføres i købeloven fremfor i en ny hovedlov.

Justitsministeriet har noteret sig det anførte og bemærker hertil, at lovforslaget lægger op til, at både varedirektivet og direktivet om digitalt indhold gennemføres i købeloven.

I forhold til høringssvaret fra Danske Medier bemærker Justitsministeriet endvidere, at udarbejdelse af bemærkningerne skal ske i overensstemmelse med direktiverne. Hvis et direktiv er totalharmoniserende, sætter direktivtekst og præambelbetragtninger rammerne for, hvad der kan beskrives i bemærkningerne, og hvor uddybende disse kan være. Det betyder, at der må udvises varsomhed med f.eks. at indsætte eksempler i bemærkningerne, der

ikke fremgår af direktivet, da det i sidste ende er EU-domstolen, der fortolker EU-retten. På den baggrund finder Justitsministeriet ikke anledning til at foreslå at indsætte yderligere eksempler i bemærkningerne.

2.3. Sælgerbegrebet ift. onlineplatforme

Dansk Industri og **Danske Medier** tilslutter sig udvalgsflertallets anbefaling om, at det nuværende danske sælgerbegreb opretholdes.

Dansk Industri bemærker derudover, at de almindelige aftaleretlige regler for, hvornår en onlineplatform betragtes som forbrugers aftalepart, allerede beskytter forbrugeren i de tilfælde, hvor det ikke står klart, hvem der er den egentlige aftalepart. Det følger heraf, at en onlineplatform bliver bundet af en aftale med en forbruger og dermed aftalepart, hvis det ikke fremgår tydeligt ved aftaleindgåelsen, at det er en anden end platformen, der er forbrugers aftalepart. En udvidelse af begrebet til at omfatte både sælgeren og platformen vil udgøre et grundlæggende brud med princippet om kontraktens relativitet, dvs. at en aftale kun skaber rettigheder og pligter for aftalens parter, hvilket bør undgås.

Dansk Erhverv, **FDM** og **Forbrugerrådet Tænk** tilslutter sig mindretallets forslag om, at sælgerbegrebet udvides til at omfatte onlineplatforme, der er aktivt involverede i salg af produkter på vegne af en tredjepart, uanset om platformen efter de almindelige aftaleretlige regler vil blive anset som forbrugers aftalepart eller ej.

Dansk Erhverv anfører, at det ofte er svært for forbrugerne at gennemskue, hvem de reelt handler med på en onlineplatform. Det gør sig ikke mindst gældende på udenlandske platforme, hvor sælgerne også kan være virksomheder, der ikke er etableret i et EU-land. Dansk Erhverv mener, at det er at gå for langt at kræve, at alle onlineplatforme, uanset hvor passive eller aktive de er, skal anses for sælgere i købelovens forstand, men det er rimeligt, at onlineplatforme, der aktivt involverer sig i tredjeparters salg til forbrugere, får et øget ansvar og behandles som sælgere i juridisk forstand.

FDM anfører, at det er et grundlæggende princip, at handelsparter skal kunne identificere hinanden som led i vurderingen af, hvem man ønsker at indgå aftaler med. Dette er i praksis ikke altid muligt ved onlinesalg og formidlingssalg, der efter omstændigheden kan fremstå uigennemsigtige, selv om handelsbetingelser konkret kan leve op til de gældende aftaleretlige krav

til identifikation af sælger. Flere onlineplatforme må forventes i sig selv at etablere så kendte og tillidsvækkende brands, at mange forbrugere reelt overser et formidlingsforbehold. I praksis sikres forbrugernes interesser bedst ved, at onlineplatformen tager direkte ansvar for de køb, de medvirker til at gennemføre. Det er med til at understøtte forbrugernes tillid til at købe også meget kostbare genstande, f.eks. biler, online.

Justitsministeriet bemærker, at det følger af varedirektivet og direktivet om digitalt indhold, at udbydere af onlineplatforme anses som sælger i henhold til direktiverne, hvis udbyderen handler som led i egen forretning og som direkte aftalepart over for forbrugeren. Det svarer til den retstilstand, der følger af den almindelige obligationsret, herunder aftaleretten, i Danmark. En onlineplatform bliver ifølge dansk ret bundet af en aftale med en forbruger, hvis det ikke fremgår tydeligt ved aftaleindgåelsen, at onlineplatformen handler på vegne af en anden (dvs. den reelle sælger). Såfremt en onlineplatform vil gøre gældende, at aftalen ikke er indgået på egne vegne, men på tredjemands (dvs. sælgerens) vegne, har platformen bevisbyrden herfor.

Justitsministeriet bemærker, at sælgerbegrebet i det fremsatte lovforslag svarer til udvalgets lovudkast og dermed ikke indeholder en udvidelse af sælgerbegrebet i forhold til onlineplatforme, der ikke allerede betragtes som sådan ifølge direktiverne. Det fremgår imidlertid af bemærkningerne til lovforslaget, at Justitsministeriet finder, at det af hensyn til forbrugerbeskyttelsen bør overvejes, om muligheden for at udvide sælgerbegrebet til at omfatte onlineplatforme, der ikke allerede betragtes som forbrugernes aftalepart i henhold til varedirektivet og direktivet om digitalt indhold, skal benyttes. Justitsministeriet finder, at spørgsmålets kompleksitet tilsiger, at en eventuel udvidelse af sælgerbegrebet forudsætter en nærmere undersøgelse af effekten for forbrugerbeskyttelsen og implikationerne for erhvervslivet samt en nærmere afdækning af, hvilken form for udvidelse, der i givet fald bedst vil kunne opfylde det ønskede formål.

2.4. "Betaling" med personoplysninger

Danske Medier opfordrer til, at det afklares, hvad retsvirkningen er af, at forbrugeren trækker sit samtykke tilbage, når digitalt indhold eller digitale tjenester er betalt med personoplysninger.

Datatilsynet bemærker, at der på nuværende tidspunkt pågår drøftelser i Det Europæiske Databeskyttelsesråd om de retlige rammer for indsamling og brug af personoplysninger mod betaling.

I forhold til høringssvaret fra Danske Medier bemærker Justitsministeriet indledningsvis, at implementeringen af direktivet om digitalt indhold ikke berører EU-retten om personoplysninger og danske regler, der gennemfører denne.

Det fremgår således af direktivets præambelbetragtning nr. 39, at retten til sletning og forbrugerens ret til at trække sit samtykke til behandling af personoplysninger tilbage også gælder fuldt ud i forbindelse med de aftaler, der er omfattet af direktivet. Forbrugerens ret til at ophæve en aftale i henhold til direktivet berører ikke forbrugerens ret til i henhold til databeskyttelsesforordningen at tilbagetrække ethvert samtykke, der er afgivet til behandling af forbrugerens personoplysninger.

Det fremgår videre af direktivets præambelbetragtning nr. 40, at direktivet ikke regulerer virkningerne for aftaler, der er omfattet af direktivet, såfremt forbrugeren trækker sit samtykke til behandlingen af sine personoplysninger tilbage. Sådanne virkninger er et spørgsmål, som henhører under national ret.

Justitsministeriet har forstået høringssvaret således, at Danske Medier ønsker at vide, hvordan sælgeren er stillet i tilfælde, hvor forbrugeren har "betalt" med personoplysninger og efterfølgende trækker sit samtykke til behandling heraf tilbage.

Justitsministeriet bemærker i den forbindelse, at der ikke med lovforslaget lægges op til at fastsætte særlige regler for den omtalte situation. Det vil således afhænge af de almindelige aftaleretlige regler, herunder princippet om gensidighed, hvordan sælgeren er stillet. Der vil i alle tilfælde skulle foretages en konkret vurdering, som i de fleste tilfælde må antages at føre til, at bl.a. sælgerens fremadrettede forpligtelse til at levere det digitale indhold eller den digitale tjeneste ophører.

Justitsministeriet har noteret sig det af Datatilsynet anførte om drøftelser i Det Europæiske Databeskyttelsesråd.

2.5. Løbende levering eller enkeltstående levering af digitalt indhold og digitale tjenester

Danske Medier bemærker, at den præcise afgrænsning mellem løbende levering og enkeltstående levering af digitalt indhold ikke er klar og med fordel kan uddybes. Det bør desuden overvejes, om kriterierne kan medføre en uhensigtsmæssig forskelsbehandling ved, at medieindhold kan være underlagt forskellige regler afhængig af leveringsformen.

Justitsministeriet bemærker, at udtrykkene løbende levering over en periode, en enkelt levering og en række enkeltstående leveringer er beskrevet i bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i købelovens § 75 d, stk. 1.

Heraf fremgår bl.a., at løbende levering over en periode omfatter tilfælde, hvor sælgeren stiller en digital tjeneste til rådighed for køberen for en bestemt eller ubestemt periode, såsom en toårig cloudlagringsaftale eller et tidsubestemt medlemskab af en social medieplatform. I sådanne tilfælde er det pågældende digitale indhold eller den pågældende digitale tjeneste kun til rådighed eller tilgængelig for køberen i den fastsatte aftaleperiode, eller så længe den tidsubestemte aftale er i kraft.

Løbende levering over en periode kræver ikke nødvendigvis langsigtet (på engelsk long-term) levering. Webstreaming af et videoklip betragtes som løbende levering over en periode uanset varigheden af den audiovisuelle fil. Vurderingen er således løsrevet fra f.eks. varigheden af det enkelte videoklip.

Tilfælde, hvor bestemte elementer af det digitale indhold eller den digitale tjeneste stilles til rådighed med jævne mellemrum eller ved flere lejligheder under aftalens fastsatte varighed eller i den periode, hvor en aftale på ubestemt tid er gældende, betragtes også som løbende levering over en periode. Som eksempler kan nævnes, at aftalen fastsætter, at en kopi af antivirussoftware kan anvendes i et år og automatisk opdateres den første dag i hver måned i denne periode, eller at sælgeren automatisk vil foretage opdateringer, når der foreligger nye elementer af et digitalt spil, og det digitale indhold eller den digitale tjeneste kun er tilgængelig for køberen under aftalens fastsatte varighed eller er tilgængelig for køberen, så længe den tidsubestemte aftale er i kraft.

Et eksempel på en enkelt levering vil være, at køberen downloader en e-bog og lagrer den på sin personlige enhed. Et eksempel på en række enkeltstående leveringer vil være, at køberen modtager et link, hvorfra køberen kan downloade en ny e-bog hver uge. Disse tilfælde er karakteriseret ved, at køberen derefter har mulighed for at få adgang til og bruge det digitale indhold eller den digitale tjeneste uden tidsbegrænsning.

Justitsministeriet bemærker hertil, at direktiverne ikke beskriver nærmere, hvorledes enkelte leveringer af digitalt indhold og digitale tjenester afgrænses overfor løbende levering af samme. Udarbejdelse af lovbemærkninger skal ske i overensstemmelse med direktiverne. Hvis et direktiv er totalharmoniserende, sætter direktivtekst og præambelbetragtninger rammerne for, hvad der kan beskrives i bemærkningerne, og hvor uddybende disse kan være. Det betyder, at der må udvises varsomhed med f.eks. at indsætte eksempler i bemærkningerne, der ikke fremgår af direktivet, da det i sidste ende er EU-domstolen, der fortolker EU-retten.

Endelig bemærker Justitsministeriet, at direktiverne sætter rammerne for, hvilke regler de forskellige typer af salgsgenstande, herunder digitalt indhold og digitale tjenester, skal behandles efter, da direktiverne er totalharmoniserende.

2.6. Køb og salg af levende dyr

Landsudvalget for Heste og SEGES Heste samt **Landbrug & Fødevarer** foreslår, at handel med levende dyr fremover ikke skal anses som forbrugerkøb. Det skyldes, at levende dyr adskiller sig fra de fleste andre handelsobjekter ved, at det handlede er levende og derfor kan ændre sig som følge af de forhold, dyret befinder sig i. Der gør sig således særlige forhold gældende ved køb af levende dyr, herunder i forhold til heste. Navnlig formodningsreglen udfordrer balancen mellem køber og sælger, fordi sælgeren pålægges at redegøre for forhold, som sælger måske ingen mulighed har for at undersøge. Ved køb af heste er der normalt tale om økonomisk ligeværdige parter med samme indsigt i handelsobjektet. Desuden er det normal praksis, at der udfærdiges en tilstandsrapport for hesten af en dyrlæge, ligesom langt størstedelen af hestehandler reguleres af branchens standardiserede kontrakter.

Dansk Galop, Dansk Ride Forbund, Dansk Travsports Centralforbund, Hestens Værn og TEKNIQ Arbejdsgiverne tilslutter sig høringsvaret fra Landsudvalget for Heste og SEGES Heste.

Hestens Værn anfører derudover, at det er et problem, at retssager om handel med heste ofte trækker ud over flere år, da hestene, mens sagen står på, oplever markante negative ændringer i adfærd og fysisk tilstand.

Dansk Dyrlæge Forening ser med stor tilfredshed på, at udvalgets flertal ikke finder grundlag for helt at undtage køb af levende dyr fra købelovens regler om forbrugerkøb og kan tilslutte sig flertallets forslag om, at formodningsperioden fastsættes til seks måneder i stedet for et år ved sådanne køb.

Køb og salg af levende dyr er efter gældende ret omfattet af købelovens regler om forbrugerkøb. Det betyder, at f.eks. formodningsreglen finder anvendelse. Varedirektivet giver mulighed for at undtage aftaler om køb af levende dyr fra direktivets anvendelsesområde i forbindelse med gennemførelsen af direktivet.

Udvalget har overvejet, om muligheden skal anvendes. Udvalget finder på baggrund af en række modtagne udtalelser fra interessenter ikke, at der er grundlag for helt at undtage køb af levende dyr fra købelovens regler om forbrugerkøb.

Af udtalelserne fremgår bl.a., at flere af købelovens regler om forbrugerkøb, herunder særligt formodningsreglen, giver anledning til problemer ved køb og salg af levende dyr. Omvendt fremgår det, at det kan forringe dyrevelfærden, hvis sådanne køb undtages helt fra forbrugerkøbsreglerne.

Udvalget har desuden inddraget overvejelser fra det svenske udvalg om implementering af varedirektivet og direktivet om digitalt indhold. Den nuværende svenske retstilstand svarer til den danske. Det svenske udvalg har påpeget, at der er en række faktorer ved køb af levende dyr, som adskiller sig fra køb af andre varer, herunder at der er tale om levende objekter, hvis udvikling over tid naturligt er sværere at vurdere end for andre varer. Styrkeforholdet mellem sælger og køber er desuden typisk anderledes end på andre markeder, idet mange sælgere driver forretning i en meget lille skala. Omvendt er der et beskyttelsesbehov for forbrugere, som ville risikere at skulle acceptere meget ugunstige vilkår, hvis der var fuld aftalefrihed på

området. Nogle dyr er så efterspurgt, at sælger kan finde en køber, der ønsker at købe dyret for enhver pris.

Justitsministeriet er enig i udvalgets overvejelser og i, at køb af levende dyr ikke bør undtages helt fra købelovens regler om forbrugerkøb af hensyn til forbrugerbeskyttelsen. Justitsministeriet finder dog, at der ved køb af levende heste gør sig helt særlige forhold gældende. Ved sådanne køb foretager en autoriseret dyrelæge sædvanligvis en undersøgelse af hesten, ligesom købsaftalen ofte vil være reguleret af branchens standardkontrakter, der sikrer, at køber og sælger har drøftet og afklaret relevante forhold. Handel med heste foregår ofte i et meget specialiseret og professionaliseret miljø, hvorfor styrkeforholdet i sådanne handler er anderledes end i traditionelle forbrugerkøb.

Disse særlige forhold begrundes efter Justitsministeriets vurdering, at køb og salg af levende heste ikke fremover bør være omfattet af købelovens regler om forbrugerkøb, selv om betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt. Lovforslaget er udarbejdet i overensstemmelse hermed.

2.6.1. Formodningsreglen ved køb og salg af levende dyr

Dansk Dyrlæge Forening tilslutter sig det af udvalgsflertallet foreslåede kompromis, hvorefter den gældende formodningsperiode på seks måneder fastholdes ved køb af levende dyr, forudsat at levende dyr fortsat generelt er omfattet af købelovens regler om forbrugerkøb.

Landsudvalget for Heste og SEGES Heste samt **Landbrug & Fødevarer** anfører, at der ikke bør gælde en formodningsperiode ved køb og salg af levende dyr.

Forbrugerrådet Tænk anfører, at formodningsperioden ved køb af levende dyr bør være den samme som ved køb af andre salgsgenstande, da det må antages, at sælgeren har en større viden om dyret end køberen. Det er ikke rimeligt, at forbrugere på dette område skal have en ringere beskyttelse end på andre områder.

Justitsministeriet bemærker, at udvalget særligt har overvejet, om forlængelsen af formodningsreglen fra seks måneder til mindst et år, som følger af varedirektivet, også skal gælde ved køb af levende dyr. Eftersom varedirektivet på den ene side medfører, at formodningsreglen skal forlænges til

mindst et år, men på den anden side tillader, at levende dyr helt undtages fra forbrugerkøbsreglerne, vurderer udvalget, at det ud fra en "det mindre i det mere"-betragtning er muligt at undlade at forlænge formodningsperioden ved køb af levende dyr.

Udvalgets flertal anfører, at da dyr er levende væsner og i høj grad påvirkes af det miljø, den træning og behandling, som dyret får hos forbrugeren efter salget, er det ikke er hensigtsmæssigt, at formodningsperioden forlænges for sådanne køb. I modsætning til andre salgsgenstande, som ikke på samme måde er afhængig af omgivelserne, er det vurderingen, at en længere formodningsperiode kan virke særlig byrdefuld ved køb og salg af levende dyr, herunder særligt for små erhvervsdrivende.

Det er Justitsministeriets vurdering, at et kompromis, hvor man undlader at undtage levende dyr helt fra forbrugerkøbsreglerne, men omvendt ikke forlænger formodningsperioden til et år, hvilket ellers følger af varedirektivet, udgør en passende balance mellem forbrugere, sælgere og dyrevelfærd. Lovforslaget er udarbejdet i overensstemmelse hermed.

Justitsministeriet bemærker hertil, at da lovforslaget undtager køb af levende heste fra reglerne om forbrugerkøb, vil formodningsreglen tilsvarende ikke finde anvendelse for sådanne køb.

2.7. Sælgers forpligtelse til at give besked om og levere opdateringer

AutoBranchen Danmark foreslår, at sælgere af brugte biler undtages fra forpligtelsen til at give besked om og levere opdateringer til forbrugeren, eller at producenten i stedet pålægges forpligtelsen. Det skyldes, at brugtbilsforhandlere i mange tilfælde ikke vil være i besiddelse af opdateringerne, særligt hvis forhandleren ikke har et værksted. I mange tilfælde er det svært for uautoriserede forhandlere at få oplysninger om opdateringer på grund af den hårde konkurrence mellem autoriserede og uautoriserede forhandlere. Man frygter derfor, at forpligtelsen kan forvride konkurrencen.

Dansk Autogenbrug bemærker, at ethvert køretøj af nyere beskaffenhed må anses som omfattet af definitionen af varer med digitale elementer. En pligt for sælgeren til at orientere sig om og levere opdateringer til forbrugere vil virke uforholdsmæssigt bebyrdende for særligt uafhængige bilforhandlere, værksteder og leverandører. Da der er tale om implementering af en

ufravigelig direktivbestemmelse, foreslår Dansk Autogenbrug, at man indarbejder en parallel til den foreslåede bestemmelse i købelovens § 75 d, stk. 5, således at sælger og køber kan indgå en aftale om, at en bestemt egenskab afviger fra kravene til varens egenskaber i den foreslåede bestemmelse i købelovens § 75 d, stk. 1, hvis forbrugeren samtykker hertil.

Dansk Bilbrancheråd foreslår, at sælgere af brugte biler undtages fra forpligtelse til at give besked om og levere opdateringer. Det foreslås derudover, at forpligtelsen til at sikre opdateringer kobles sammen med køberens forpligtelse til at få foretaget service, herunder at få foretaget de opdateringer, et værksted anviser. Det anføres, at forpligtelsen til at sikre opdateringer vil medføre enorme omkostninger for sælgerne, som i praksis vil skulle overvåge samtlige solgte biler i en periode på mindst to år efter salget for at kunne meddele køberen, om der er tale om en opdatering med funktionsrelevans. En sådan forpligtelse er helt uoverskuelig og vil kræve enorme tidsmæssige og økonomiske ressourcer hos bilforhandlere, hvilket vil medføre forhøjede priser. Derudover vil forpligtelsen for sælgeren ikke stå mål med de forbrugerhensyn, som bærer forslaget. Desuden er det i mange tilfælde vanskeligt for forhandlerne at få adgang til opdateringerne på grund af bl.a. den store konkurrence mellem autoriserede og uautoriserede forhandlere. Dansk Bilbrancheråd er opmærksom på, at varedirektivet er totalharmoniserende, men vurderer, at der ikke er noget til hinder for at koble opdateringsforpligtelsen til, at køberen forpligtes til at få foretaget service og vedligeholdelse af bilen, herunder få foretaget de opdateringer, som et værksted anviser.

De Danske Bilimportører bemærker, at det er essentielt, at bilfabrikanter om nødvendigt kan stille krav til køberen om, at særligt sikkerhedsmæssige opdateringer ikke kan undlades, hvis garantier og/eller andre køberetlige rettigheder skal opretholdes.

SMVdanmark bemærker, at hvor en vare, der indeholder digitale elementer, ikke er forbundet med internettet, eller hvor en opdatering kræver en særlig viden og forbindelse via kabel til en producents beskyttede opdateringer, giver forpligtelsen for sælger en betydelig praktisk og administrativ udfordring samt store omkostninger. Det gør sig i endnu højere grad gældende, hvis sælger ikke er en del af producentens lukkede forhandlernetværk og dermed ikke automatisk får besked om eller adgang til opdateringer. Denne situation gør sig i udpræget grad gældende på brugtbilsmarkedet,

hvor en bil skal indleveres til service hos en mekaniker for at kunne opdateres, og hvor producenterne i stort omfang lægger hindringer i vejen for, at de frie, mærkeafhængige værksteder kan servicere bilerne. SMVDanmark støtter derfor Dansk Bilbrancheråds forslag om, at sælgers forpligtelse til at give besked om og levere opdateringer betinges af, at forbrugeren forpligter sig til at få foretaget service og vedligeholdelse i henhold til producentens forskrifter.

Det fremgår af varedirektivet og direktivet om digitalt indhold, at en sælger af varer med digitale elementer, digitalt indhold eller digitale tjenester skal sikre, at forbrugeren får besked om og leveret opdateringer, herunder sikkerhedsopdateringer, i en given periode. Sælgers forpligtelse i forhold til opdateringer udgør et objektivt krav til salgsgenstandens overensstemmelse. Det følger af direktiverne, at der er ikke tale om manglende overensstemmelse, hvis forbrugeren på tidspunktet for indgåelsen af købsaftalen er blevet gjort tydeligt opmærksom på, at en bestemt egenskab ved salgsgenstanden afveg fra de objektive krav til overensstemmelse, og forbrugeren udtrykkeligt og særskilt har accepteret denne afvigelse ved indgåelsen af købsaftalen.

Justitsministeriet bemærker, at direktivernes bestemmelser om sælgers forpligtelse til at sikre, at forbrugeren får besked om og leveret opdateringer, herunder sikkerhedsopdateringer, er totalharmoniserende, hvorfor det ikke er muligt at fravige disse i forbindelse med gennemførelsen af direktiverne i dansk ret.

Justitsministeriet finder på den baggrund ikke anledning til at ændre lovforslaget, men bemærker hertil, at der ikke er tale om en mangel i henhold til den foreslåede bestemmelse i købelovens § 75 d, stk. 1, hvis parterne har indgået en aftale, der opfylder kravene i den foreslåede bestemmelse i købelovens § 75 d, stk. 5.

2.8. Ændring af digitalt indhold og digitale tjenester

Danske Medier bemærker, at adgangen til at ændre aftaler om digitalt indhold og digitale tjenester giver anledning til tvivl og derfor bør defineres nærmere. Det anføres, at det er uklart, hvilke ændringer sælger har ret til at foretage uden en udtrykkelig godkendelse fra forbrugeren.

Det fremgår af bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i købelovens § 77 b, om ændring af digitalt indhold og digitale tjenester, at bestemmelsen finder anvendelse, når sælger ensidigt ændrer indholdet eller tjenesten i løbet af aftalens løbetid på en sådan måde, at den ikke længere lever op til kravene til salgsgenstandens overensstemmelse som fastsat i de foreslåede bestemmelser i købelovens §§ 75 b-75 d. Bestemmelsen giver sælgeren mulighed for at ændre digitalt indhold og digitale tjenester ud over, hvad der er nødvendigt for at holde denne eller dette fri for mangler, hvis betingelserne i den foreslåede bestemmelse i købelovens § 77 b, er opfyldt.

Bestemmelsen finder derimod ikke anvendelse i de tilfælde, hvor køber og sælger indgår aftale om en ny levering af det digitale indhold eller den digitale tjeneste, f.eks. som følge af udsendelse af en ny version af indholdet eller tjenesten.

Justitsministeriet bemærker, at det fremgår af delbetænkningen, at det er udvalgets forståelse, at begrebet "ændring" omfatter ændringer af sælgers aftalemæssige forpligtelser, dvs. ændringer, der ikke ligger inden for det oprindeligt aftalte. Som eksempel kan nævnes, at hvis sælger og forbruger har indgået aftale om, at forbrugeren har adgang til det til enhver tid værende indhold på en streamingtjeneste, vil sælger kunne fjerne eller tilføje materiale, uden der er tale om en ændring i direktivets forstand.

Justitsministeriet bemærker derudover, at hvis en ændring har negativ virkning på køberens adgang til eller anvendelse af det digitale indhold eller den digitale tjeneste, vil køberen være berettiget til at ophæve købet, medmindre den negative virkning er uvæsentlig. Justitsministeriet finder, at vurderingen af, i hvilket omfang en ændring har negativ indvirkning på en købers anvendelse af eller adgang til det digitale indhold eller en digital tjeneste, skal fastslås objektivt under hensyn til arten af og formålet med det pågældende indhold eller den pågældende tjeneste og til den kvalitet, funktionalitet, kompatibilitet samt de øvrige hovedegenskaber, der er almindelige for digitalt indhold eller digitale tjenester af samme type.

Justitsministeriet bemærker afslutningsvis, at bestemmelsen om ændring af digitalt indhold og digitale tjenester i direktivet om digitalt indhold er totalharmoniserende. Direktivet beskriver ikke nærmere, hvad der skal betragtes som en ændring i direktivets forstand, end hvad allerede fremgår af lovforslaget. Udarbejdelse af lovbemærkninger skal ske i overensstemmelse med direktivet. Hvis et direktiv er totalharmoniserende, sætter direktivtekst

og præambelbetragtninger rammerne for, hvad der kan beskrives i bemærkningerne, og hvor uddybende disse kan være. Det betyder, at der må udvises varsomhed med f.eks. at indsætte eksempler i bemærkningerne, der ikke fremgår af direktivet, da det i sidste ende er EU-domstolen, der fortolker EU-retten. På den baggrund finder Justitsministeriet ikke anledning til at foreslå at indsætte yderligere eksempler i bemærkningerne.

2.9. Handelsmæssige garantier

Dansk Bilbrancheråd opfordrer til, at der laves en henvisning til markedsføringslovens § 17 i købelovens § 86 a, eller at varedirektivets artikel 17 implementeres fuldt ud i købeloven for at sikre forståelsen, særligt set i lyset af, at sælger risikerer bødestraf for ikke at udstede en egentlig garantierklæring.

Justitsministeriet bemærker, at den foreslåede bestemmelse i købelovens § 86 a ikke pålægger hverken sælgeren eller producenten at give forbrugeren en handelsmæssig garanti, ligesom det er op til garantigiveren, hvilket nærmere indhold en eventuel handelsmæssig garanti skal have.

Udvalget har vurderet, at varedirektivets artikel 17, stk. 1, der regulerer parternes aftalemæssige forpligtelser i relation til garantier, bør implementeres i købeloven, da loven i forvejen regulerer netop parternes rettigheder og forpligtelser i forbindelse med købsaftaler og retsvirkningerne heraf.

Udvalget har vurderet, at varedirektivets artikel 17, stk. 2 og 3, der indeholder regler om formkrav til garantier og virkningen af manglende overholdelse heraf, bør implementeres i markedsføringsloven. Det skyldes bl.a., at markedsføringsloven allerede indeholder bestemmelser om netop formkrav.

Justitsministeriet er enig i udvalgets overvejelser om implementering af varedirektivets artikel 17 i henholdsvis købeloven og markedsføringsloven, og lovforslaget er udarbejdet i overensstemmelse hermed. Det bemærkes i den forbindelse, at kun overtrædelse af markedsføringslovens bestemmelser om handelsmæssige garantier er strafsanktioneret.

2.10. Sælgers ret til at ophæve købet

Autobranchen Danmark og Dansk Bilbrancheråd foreslår, at sælgeren skal have ret til at ophæve et køb, hvis omkostningerne til udbedring af flere mangler over en periode samlet set bliver uforholdsmæssige.

SMVdanmark bemærker, at det inden for markedet for salg af brugte genstande, herunder især komplicerede teknologiske genstande, såsom biler, ikke sker sjældent, at der konstateres flere køberetlige mangler ved en genstand inden for reklamationsperioden. SMVdanmark foreslår derfor, at der indføres en ret for sælger til at ophæve aftalen, hvis omkostningerne til udbedre forskellige mangler samlet set når et omfang, der må anses for uforholdsmæssigt. Det bemærkes, at dette vil være særlig relevant ved species-køb, hvor sælger ikke har mulighed for at foretage omlevering.

Ifølge varedirektivets artikel 13, stk. 2, kan forbrugeren for at få varen bragt i overensstemmelse vælge mellem afhjælpning og omlevering, medmindre den valgte beføjelse ville være umulig eller i forhold til den anden beføjelse ville påføre sælgeren udgifter, der ville være uforholdsmæssigt store under hensyn til alle omstændigheder, herunder den værdi, varen ville have, hvis den var mangelfri, manglens betydning, og om den alternative beføjelse kunne foretages uden væsentlig ulempe for forbrugeren.

Ifølge direktivet om digitalt indhold artikel 14, stk. 2, har forbrugeren ret til at få det digitale indhold eller den digitale tjeneste bragt i overensstemmelse (dvs. få salgsgenstanden gjort fri for mangler), medmindre dette vil være umuligt eller vil påføre den erhvervsdrivende omkostninger, der vil være uforholdsmæssigt store, under hensyntagen til alle sagens omstændigheder, herunder værdien, som det digitale indhold eller den digitale tjeneste ville have, hvis der ikke var tale om manglende overensstemmelse, og den manglende overensstemmelses betydning.

De nævnte bestemmelser i direktiverne er implementeret i den foreslåede bestemmelse i købelovens § 78 a. Justitsministeriet bemærker, at direktivernes bestemmelser er totalharmoniserende, hvorfor det ikke er muligt at fravige disse i forbindelse med implementeringen. Ministeriet bemærker tillige, at der altid skal foretages en konkret vurdering af, hvad der betragtes som uforholdsmæssigt under inddragelse af alle sagens omstændigheder.

Justitsministeriet finder på den baggrund ikke anledning til at ændre lovforslaget.

2.11. Ikke uvæsentlighed som betingelse for ophævelse

AutoBranchen Danmark, Dansk Bilbrancheråd, Dansk Erhverv, Dansk Industri, De Danske Bilimportører og SMVDanmark tilslutter sig mindretallets opfattelse, hvorefter det ikke vil være i overensstemmelse med varedirektivet og direktivet om digitalt indhold at opretholde en bestemmelse om, at køberen i visse tilfælde kan hæve købet, selv om manglen er uvæsentlig.

AutoBranchen Danmark foreslår, at forbrugeren i tilfælde af, at der er tale om en ikke-væsentlig mangel, kun kan kræve et forholdsmæssigt afslag.

Dansk Bilbrancheråd foreslår, at forbrugere af motorkøretøjer fratages muligheden for ophævelse i tilfælde af uvæsentlige mangler og i stedet henvises til at kræve manglen udbedret andetsteds for sælgers regning eller et forholdsmæssigt afslag. Forslaget vil tilgodese forbrugerhensynet, samfundsøkonomien (da ophævelse i sådanne tilfælde har væsentlige økonomiske konsekvenser for sælgeren) og den grønne omstilling. Alternativt kan der gives sælgeren en udvidet afhjælpningsret på teknisk komplicerede køretøjer. Dansk Bilbrancheråd bemærker desuden, at ophævelse på baggrund af uvæsentlige mangler kan give særlige problemstillinger ved forhandlerens konkurs, hvor forbrugers krav på købesummen er et simpelt krav, mens konkursboet har krav på at få bilen tilbageleveret.

Dansk Erhverv vurderer, det vil være i strid med direktiverne at tillade hæveadgang ved uvæsentlige mangler. Vurderingen er baseret på direktivernes opbygning, ordlyd, præambelbetragtninger og tilblivelse, hvor EU-Kommissionen i første udkast havde en bestemmelse, der tillod forbrugerne at hæve købet, selv om manglen var uvæsentlig. Denne bestemmelse blev dog fjernet undervejs og erstattet af en bestemmelse, der slår fast, at der ikke kan hæves, hvis manglen er uvæsentlig. Det er endvidere Dansk Erhvervs klare opfattelse, at den foreslåede bestemmelse i købelovens § 78 b, stk. 2, 4. pkt., er mere vidtgående end den gældende § 78, stk. 4, da forbrugeren vil kunne hæve købet, selv om manglen er uvæsentlig, når der ikke er sket afhjælpning eller omlevering –også når manglen ikke kan afhjælpes eller varen ikke kan ombyttes, eller dette er uforholdsmæssigt. Dansk Erhverv anfører tillige, at det er uhensigtsmæssigt i forhold til den grønne omstilling at tillade forbrugerne at hæve købet for en mangel, der er uvæsentlig og dermed ikke har indflydelse på produktets brugbarhed.

Dansk Industri finder det tvivlsomt, om den nuværende retstilstand kan opretholdes og henstiller til, at man holder øje med, hvordan dette punkt i direktiverne implementeres i de øvrige lande, og om nødvendigt ændrer den danske implementering.

Efter den gældende købelovs § 78, stk. 1, nr. 4, kan et køb ophæves, hvis salgsgenstanden lider af en mangel, der ikke er uvæsentlig. Købelovens § 78, stk. 4, omhandler den situation, hvor salgsgenstanden lider af en mangel, og hvor sælgeren ikke opfylder krav eller tilbud om afhjælpning eller omlevering inden for rimelig tid, uden udgift og uden væsentlig ulempe for køberen. I de situationer kan køberen bl.a. kræve ophævelse af købet – også selv om manglen i udgangspunktet kun var uvæsentlig.

Afvaredirektivets artikel 13, stk. 5, og direktivet om digitalt indhold artikel 14, stk. 6, fremgår, at forbrugeren ikke er berettiget til at ophæve aftalen, hvis manglen kun er uvæsentlig (dog kun, når der er betalt en pris for digitalt indhold eller digitale tjenester). Dette svarer til den gældende købelovs § 78, stk. 1. Der tages ikke i direktivernes artikler specifik stilling til den efterfølgende situation, hvor sælgeren ikke afhjælper en mangel eller omleverer salgsgenstanden inden for rimelig tid, som beskrevet i den gældende købelovs § 78, stk. 4.

Det fremgår imidlertid udtrykkeligt af varedirektivets præambelbetragtning nr. 50, der omhandler forbrugerens rettigheder ved konstaterede mangler, at forbrugeren bør have ret til at kræve og opnå et afslag i prisen eller ophævelse af aftalen uden yderligere ventetid, hvis sælgeren ikke har afhjulpet eller omleveret varen inden for rimelig tid. Betragtningen retter sig mod alle mangler uanset omfang. Der kan også henvises til præambelbetragtning nr. 65 i direktivet om digitalt indhold.

Med støtte heri og i det i øvrigt anførte i præambelbetragtning nr. 50-52 i varedirektivets og nr. 62-65 i direktivet om digitalt indhold, er det Justitsministeriets vurdering, at retstilstanden efter den gældende købelovs § 78, stk. 4, kan opretholdes i forbindelse med direktivernes gennemførelse i dansk ret.

Den ret til enten et forholdsmæssigt afslag i prisen eller til ophævelse af købsaftalen, som forbrugeren har efter ordlyden af varedirektivets artikel 13, stk. 4, når sælgeren ikke vil bringe varen i overensstemmelse inden for

en rimelig tid, må således nødvendigvis skulle eksistere ved siden af bestemmelsen i varedirektivets artikel 13, stk. 5, hvorefter forbrugeren ikke er berettiget til at ophæve aftalen, hvis manglen kun er uvæsentlig. Udover at dette resultat støttes af den udtrykkelige ordlyd i varedirektivets præambelbetragtning nr. 50, støttes resultatet også af en formålsfortolkning, jf. hensynet til et højt forbrugerbeskyttelsesniveau, som er fremhævet i formålsbestemmelserne i artikel 1 i begge direktiver. Endelig støttes resultatet af en konsekvensbetragtning, da det ville kunne hindre direktivets effektive virkning, hvis sælgeren bevidst kunne undlade at bringe varen i overensstemmelse inden for en rimelig tid ved mangler af mindre væsentlig karakter. Dette resultat er med andre ord udtryk for den balance mellem rettigheder og forpligtigelser mellem aftaleparterne, som søges opnået, jf. varedirektivets præambelbetragtning nr. 53, der knytter sig til varedirektivets artikel 13, stk. 5.

Justitsministeriet har noteret sig høringsparternes bemærkninger. Det er dog ministeriets vurdering, at den danske retstilstand kan og bør opretholdes af hensyn til forbrugerbeskyttelsen.

Det foreslås i § 78 b, stk. 2, 1. og 2. pkt., at køberen ikke er berettiget til at ophæve købet, hvis manglen er uvæsentlig, og at sælgeren har bevisbyrden for, at manglen er uvæsentlig. Det betyder, at ud over at betingelserne i det foreslåede stk. 1 skal være opfyldt, er det endvidere som udgangspunkt et krav, at manglen ikke er uvæsentlig, for at køberen skal kunne ophæve købet. Det er i den forbindelse sælgeren, der har bevisbyrden for, at manglen er uvæsentlig.

Det foreslås endvidere i § 78 b, stk. 2, 4. pkt., at 1. pkt. i øvrigt ikke berører køberens ret til ophævelse af købet, når afhjælpning eller omlevering ikke er sket. Det betyder, at køberens ret til ophævelse af købet, når afhjælpning eller omlevering slet ikke er sket, jf. det foreslåede stk. 1, nr. 1, 1. led, ikke berøres af det foreslåede stk. 2, 1. pkt. Når afhjælpning eller omlevering slet ikke er sket, vil køberen således have ret til at ophæve købet, uanset om manglen er uvæsentlig.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at forslaget om, at køberen skal have ret til at ophæve købet, når en uvæsentlig mangel ikke udbedres ved afhjælpning eller omlevering, er en videreførelse af gældende ret, jf. den gældende købelovs § 78, stk. 4, hvorefter køberen kan hæve, hvis

afhjælpning eller omlevering ikke er sket inden for rimelig tid, uanset om manglen er uvæsentlig eller ej.

2.12. Tilbagelevering og tilbagebetaling ved ophævelse af aftaler

AutoBranchen Danmark og **Dansk Bilbrancheråd** foreslår, at forbrugeren i de tilfælde, hvor købsaftalen om en bil ophæves, men bilen hændeligt går under, jf. den gældende købelovs § 58, inden bilen tilbageleveres til sælgeren, skal forpligtes til at tilbagelevere det, der er trådt i stedet for bilen (dvs. forsikringssummen) til sælgeren, hvis bilen er kaskoforsikret. Det anføres, at i mange tilfælde har køberen fået udbetalt en forsikringssum fra sit forsikringsselskab. I sådanne tilfælde bør køber ikke have ret til både købesummen og forsikringssummen ved bilens hændelige undergang.

Danske Medier opfordrer til, at den foreslåede bestemmelse i købelovens § 78 c, stk. 2, udvides til andre produkter, hvor det af hensyn til varens beskaffenhed ikke giver mening at kræve en tilbagelevering af salgsgenstanden, og hvor det ofte er rimeligt, at sælger får tilkendt en værdi af den nytte, som køberen har haft af genstanden. Det kan f.eks. være relevant ved levering af trykte medieproduktioner såsom aviser, tidsskrifter og magasiner.

I forhold til høringsvaret fra AutoBranchen Danmark og Dansk Bilbrancheråd bemærker Justitsministeriet indledningsvis, at den foreslåede bestemmelse i købelovens § 78 e viderefører den gældende § 58 om salgsgenstandens hændelige undergang mv. i forbrugerkøb. Bestemmelsen medfører således ikke indholdsmæssige ændringer i forhold til gældende ret.

Det foreslås i § 78 e, at når køberen tilbageleverer salgsgenstanden, skal denne være i væsentlig samme stand og mængde, som den var i ved leveringen, medmindre salgsgenstanden er gået til grunde eller forandret som følge af en hændelig begivenhed, genstandens egen beskaffenhed eller foranstaltninger, der var nødvendige for dens undersøgelse, eller som blev truffet, inden den mangel, der medfører ophævelse af købet, blev opdaget eller burde være opdaget. Det indebærer, at køberen i de nærmere angivne tilfælde ikke er forpligtet til at tilbagelevere salgsgenstanden i væsentlig samme stand og mængde, som den var i ved leveringen. I disse tilfælde kan køberen således hæve købet og få købesummen tilbage, selv om salgsgenstanden leveres tilbage til sælgeren i forringet stand eller eventuelt slet ikke leveres tilbage, fordi den er gået til grunde.

Den af Den af AutoBranchen Danmark og Dansk Bilbrancheråd skitserede situation synes alene at omfatte tilfælde, hvor en bil f.eks. totalskades i perioden mellem, at køberen ophæver købet og tilbageleverer bilen. Den skitserede situation må antages at opstå i et relativt begrænset antal tilfælde i praksis. På den baggrund, og da forslaget ikke ændrer gældende ret, finder Justitsministeriet ikke anledning til at ændre lovforslaget.

I forhold til høringssvaret fra Danske Medier bemærker Justitsministeriet, at den foreslåede bestemmelse i købelovens § 78 c, stk. 2, hvorefter sælgeren ved ophævelse af købet skal tilbagebetale alle beløb, der er betalt i henhold til aftalen, og køberen for sælgerens regning skal tilbagelevere salgsgenstanden til sælgeren, jf. dog de foreslåede bestemmelser i købelovens § 78 d, stk. 5, og § 78 e, gennemfører varedirektivets artikel 16, stk. 3, som er totalharmoniserende. Det er således ikke muligt at fastsætte nationale regler om, at køberen ikke skal tilbagelevere salgsgenstanden.

Direktivet giver dog mulighed for at regulere andre konsekvenser af at opheve en aftale end dem, der er fastsat i direktivet, f.eks. konsekvenserne ved forringelse af varernes værdi eller ødelæggelse eller bortkomst af varen. Denne mulighed er udnyttet i den foreslåede bestemmelse i købelovens § 78 e, hvorefter salgsgenstanden skal tilbageleveres i væsentlig samme stand og mængde, som den var i ved leveringen, medmindre salgsgenstanden er gået til grunde eller forandret som følge af en hændelig begivenhed, genstandens egen beskaffenhed eller foranstaltninger, der var nødvendige for dens undersøgelse, eller som blev truffet, inden den mangel, der medfører ophævelse af købet, blev opdaget eller burde være opdaget.

Det fremgår videre af den foreslåede bestemmelse i købelovens § 78 c, stk. 2, 2. pkt., at når digitalt indhold eller en digital tjeneste skal leveres over en periode, og indholdet eller tjenesten i en periode forud for ophævelsen af købet var fri for mangler, omfatter tilbagebetalingen til køberen den periode, hvor indholdet eller tjenesten var mangelfuld, og den periode, der ville have resteret, hvis købet ikke var blevet ophævet. Bestemmelsen gennemfører direktivet om digitalt indholds artikel 16, stk. 1, som er totalharmoniserende.

Justitsministeriet bemærker i forlængelse heraf, at der med det foreslåede stk. 2 ikke tilsigtes ændringer i gældende dansk retspraksis i relation til andet end digitalt indhold og digitale tjenester. Efter gældende retspraksis kan

en køber, der har haft nytte af en salgsgenstand, mens den har været i køberens besiddelse, således efter omstændighederne blive pålagt at godtgøre sælgeren værdien af nytten, når aftalen ophæves (i praksis som et fradrag for nytteværdi i den købesum, som sælgeren skal tilbagebetale). Det gælder også for varer med digitale elementer.

På den baggrund finder Justitsministeriet ikke anledning til at ændre lovforslaget.

2.13. Mangler der konstateres inden for 30 dage

Bilbranchen, Dansk Industri, De Danske Bilimportører og SMVDanmark tilslutter sig flertallets anbefaling om, at der ikke skal indføres en særregel om mangler, der konstateres inden for 30 dage.

Forbrugerrådet Tænk tilslutter sig mindretallets forslag om, at forbrugeren skal have ret til at vælge en specifik misligholdelsesbeføjelse, hvis en mangel opdages inden for en periode efter levering, der ikke overskrider 30 dage. Der bør således indføres hjemmel til, at forbrugeren kan kræve øjeblikkelig omlevering eller ophævelse undtagen i de tilfælde, hvor det er umuligt eller påfører sælgeren uforholdsmæssige omkostninger. Baggrunden for forslaget er bl.a., at det ikke er rimeligt, at en forbruger skal indlevere en helt ny vare til reparation umiddelbart efter at have modtaget varen.

Varedirektivet giver mulighed for at indføre en bestemmelse, hvorefter forbrugeren kan vælge en specifik misligholdelsesbeføjelse, hvis en mangel konstateres inden for 30 dage efter leveringen. Justitsministeriet har noteret sig, at et stort flertal af udvalgets medlemmer ikke finder, at der bør sondres mellem mangler, der opdages inden henholdsvis efter 30 dage. Justitsministeriet er enig i flertallets vurdering og finder derfor ikke anledning til at ændre lovforslaget.

2.14. Undersøgelingsgebyr

APPLiA Danmark og Consumer Electronics Danmark, Dansk Erhverv og Dansk Industri tilslutter sig flertallets indstilling om, at der ikke bør indføres et totalforbud mod undersøgelsesgebyrer.

Dansk Erhverv bemærker, at danske detailhandlende i nogle situationer forbeholder sig retten til at opkræve et undersøgelsesgebyr, hvis det viser

sig, at den mangel, som forbrugeren klager over, er selvforskyldt eller udtryk for almindelig slitage. Det er rimeligt, at den enkelte forhandler kan opkræve et undersøgelsesgebyr i tilfælde, hvor produktet viser sig ikke at have en køberetlig mangel, men forhandleren alligevel har haft udgifter til undersøgelse heraf. Det giver også forbrugerne et incitament til at overveje klagens rimelighed. Det bemærkes, at forbrugeren i forbindelse med reklamation skal være oplyst om risikoen for et gebyr og gebyrets størrelse. Derudover må gebyret ikke være urimeligt stort. Dansk Erhverv bemærker, at muligheden for at opkræve et undersøgelsesgebyr ikke udgør en risiko for forbrugernes rettigheder, men at manglende mulighed for at kunne opkræve undersøgelsesgebyrer vil føre til flere uberettigede klager og påføre de erhvervsdrivende store omkostninger.

Dansk Industri bemærker, at et totalforbud vil pålægge sælgeren at betale for omkostningerne ved undersøgelse af salgsgenstanden i tilfælde, hvor genstanden viser sig ikke at lide af en mangel, dvs. i tilfælde, hvor sælgeren har opfyldt sin del af aftalen ved at levere en mangelfri ydelse til forbrugeren. Det vil være urimeligt og stille danske detailsælgere ringere end langt hovedparten af de europæiske konkurrenter. Et totalforbud vil udelukke muligheden for at foretage en konkret vurdering af det enkelte gebyrs rimelighed i situationer, hvor salgsgenstanden ikke lider af en køberetlig mangel. Et totalforbud vil åbne en mulighed for chikanøs adfærd fra forbrugere, der af den ene eller anden grund har set sig sure på en sælger. Undersøgelsesgebyrer kan, hvis der er et politisk ønske om at regulere området, reguleres på en mere proportional måde end ved et totalforbud.

Autobranchen Danmark, SMVdanmark og Dansk Bilbrancheråd tilslutter sig flertallets indstilling om, at der ikke bør indføres et totalforbud mod undersøgelsesgebyrer og foreslår desuden, at der indføres en hjemmel i købeloven til, at sælger kan opkræve et undersøgelsesgebyr og eventuelt andre uberettigede afholdte omkostninger, hvis det solgte ikke lider af en køberetlig mangel, såfremt forbrugeren er varslet herom på forhånd. Autobranchen Danmark foreslår alternativt, at kunden afskæres retten til at få manglen afhjulpnet, hvis kunden afviser betaling af et rimeligt undersøgelsesgebyr.

Forbrugerrådet Tænk tilslutter sig mindretallets forslag om, at der indføres et totalforbud mod undersøgelsesgebyrer. Dette begrundes med hensynet til forbrugerbeskyttelsen, da sådanne gebyrer udhuler forbrugernes ret til at udøve deres misligholdelsesbeføjelser, fordi mange forbrugere vil afholde

sig fra at reklamere, hvis det indebærer, at de løber en økonomisk risiko. Det må særligt antages at gøre sig gældende for produkter af ringere værdi. Baggrunden for forslaget er endvidere hensynet til den grønne omstilling, da det er Forbrugerrådet Tænks opfattelse, at undersøgelsesgebyrer er en dørstopper for gennemførelse af levetidsforlængende reparationer. Det skyldes, at der er tilfælde, hvor det bedre kan betale sig for forbrugerne at købe et nyt produkt end at løbe risikoen for at skulle betale et undersøgelsesgebyr. I de tilfælde, hvor det er åbenlyst, at forbrugeren udøver chikane mod den erhvervsdrivende eller lignende, kan der indføres en undtagelse til totalforbuddet.

FDM tilslutter sig mindretallets forslag om, at der bør indføres et totalforbud mod undersøgelsesgebyrer og fremhæver, at der i det mindste bør indføres et forbud mod undersøgelsesgebyrer i formodningsperioden. Bilers høje pris, de høje reparationsomkostninger og forbrugernes behov for bilen hver dag gør, at forbrugerne ofte nødsages til at acceptere krav om undersøgelsesgebyrer for at undgå uoverskueligheden ved, at bilen f.eks. er uanvendelig i en periode som følge af fejlen. Det kan medføre retstab for visse forbrugere og vil i praksis betyde, at forbrugeren risikerer – stik mod lovens intentioner – at komme til at deltage økonomisk i egentlig afhjælpning. Hensynet til at sikre forbrugeren mod de beskrevne urimeligheder vægter efter FDMs vurdering højere end hensynet til beskyttelse af den erhvervsdrivende mod tilsvarende misbrug fra forbrugernes side.

Justitsministeriet bemærker, at det følger af gældende retspraksis, at hvis en salgsgenstand indleveres til undersøgelse med henblik på afhjælpning mv., og det ved undersøgelse af salgsgenstanden konstateres, at den er behæftet med en mangel, må sælgeren ikke opkræve et undersøgelsesgebyr. Hvis det derimod konstateres enten, at salgsgenstanden ikke er defekt eller, at genstanden måske nok er defekt, men at der ikke foreligger en køberetlig mangel, f.eks. fordi defekten skyldes forbrugernes forkerte håndtering af genstanden, kan sælgeren kræve et undersøgelsesgebyr, hvis forbrugeren på forhånd er blevet gjort udtrykkeligt bekendt hermed.

Justitsministeriet har noteret sig, at et stort flertal af udvalgets medlemmer finder, at der ikke bør indføres et totalforbud mod undersøgelsesgebyrer. Justitsministeriet er enig i flertallets overvejelser og bemærker, at gældende retspraksis balancerer hensynet til forbrugere og erhvervsliv.

2.15. Den absolutte reklamationsfrist

APPLiA Danmark og Consumer Electronics Danmark, AutoBranchen Danmark, Bilbranchen, Dansk Autogenbrug, Dansk Erhverv, Dansk Industri, De Danske Bilimportører og SMVdanmark tilslutter sig flertallets anbefaling om, at den absolutte reklamationsfrist ikke bør forlænges ud over, hvad direktiverne kræver, da der ikke er fornødent grundlag herfor.

APPLiA Danmark og Consumer Electronics Danmark anfører, at der ikke er evidens for, at en forlængelse af reklamationsfristen vil have en effekt på den grønne omstilling, og at en forlængelse formentlig vil fordyre produkterne og skabe urealistiske forventninger hos både forbrugere og politikere. Det anføres, at 22 af 26 EU-lande har samme reklamationsfrist som Danmark. Det anføres bl.a., at man er uenig i mindretallets anvendelse af data om den grønne effekt af en længere reklamationsfrist, og at den gennemsnitlige levetid for hvidevarer ifølge Energistyrelsen er 9-18 år.

AutoBranchen Danmark bemærker, at der ikke er evidens for, at producenter ikke generelt laver produkter, der er langtidsholdbare, og at reklamationsfristen ikke er en holdbarhedsgaranti. Dertil kommer, at et produkts holdbarhed afhænger af, hvor godt det er blevet behandlet og vedligeholdt. Det gør sig især gældende for biler. Herudover er det ofte ikke producenten selv, der sælger produktet, men forhandlere, som ikke har noget med produktionen at gøre. En længere reklamationsfrist vil derfor ikke bidrage til den grønne omstilling, men vil tværtimod bevirke, at flere gamle biler vil blive skrottet før tid, fordi det ikke er rentabelt at sælge dem, eller blive eksporteret til udlandet. En forlængelse af reklamationsfristen vil føre til, at flere mindrebemidlede forbrugere ikke vil have råd til en bil, eller måske vil bevæge sig ud i et civilkøb, hvor bilen købes som beset, og de dermed ingen rettigheder eller klagemuligheder har. Endelig vil en forlængelse af fristen medføre, at virksomhederne skal bruge endnu flere ressourcer på uberettigede reklamationssager, hvilket i sidste ende kan gøre, at de må hæve prisen.

Bilbranchen bemærker, at en længere reklamationsfrist ikke i sig selv fører til mere holdbare produkter. Fristen har alene betydning for, hvor lang tid efter et køb en forbruger kan klage over en fejl. Det bemærkes også, at langt de fleste fejl opstår inden for kortere tid efter købet. Tiltag, der skal øge produkters levetid og dermed bidrage til den grønne omstilling, skal derimod være mere målrettede. En række fornuftige, målrettede tiltag er i gang på EU-niveau, hvilket også er det rette lovgivningsniveau for sådanne tiltag.

Da biler og motorcykler er teknisk komplicerede varer, kan det være forbundet med betydelige omkostninger for forhandlerne bare at håndtere en reklamation og undersøge varen. Jo længere reklamationsfrist, jo længere tid er forhandleren forpligtet til at håndtere reklamationen. Omkostningerne hertil vil ende hos forbrugerne i form af højere priser. Dertil kommer risikoen for konflikter med forbrugerne. Ved en ændring af balancen mellem forbruger- og erhvervsinteressens interesser, f.eks. i form af længere reklamationsfrist, kan det også blive sværere for forbrugere at sælge deres brugte bil eller motorcykel. Den erhvervsdrivende vil enten give mindre for den, kun formidle salget eller helt afstå fra at købe den eller formidle salget. Hvis flere salg sker ved de såkaldte formidlingssalg, vil det ikke være til gavn for forbrugernes interesser, da køber så skal rette sit krav mod en privat sælger.

Dansk Erhverv bemærker, at der ikke er dokumentation for, at en længere reklamationsfrist vil føre til længere produktholdbarhed og gavne den grønne omstilling. Der er ikke under udvalgsarbejdet fremlagt dokumentation for, at produkterne holder længere i de lande, hvor reklamationsfristen er længere end i Danmark, og langt størstedelen af EU's medlemslande har en reklamationsfrist på to år. En længere reklamationsfrist vil påføre danske forhandlere store omkostninger i en tid, hvor de i forvejen er hårdt pressede på grund af coronapandemien. Dertil kommer, at to års reklamationsfrist er udtryk for en passende balance mellem forbrugernes rettigheder og virksomhedernes forpligtelser. Dansk Erhverv henviser til en undersøgelse foretaget af EU-Kommissionen, som viser, at mangler i 87 pct. af sagerne viste sig inden for det første år, mens kun 4 pct. viste sig efter to år. Dansk Erhverv bemærker i den forbindelse, at det er vigtigt at holde sig for øje, at reklamationsfristen ikke er en holdbarhedsgaranti. Man risikerer, at en længere reklamationsfrist blot vil føre til flere reklamationer, som forbrugeren ikke får medhold i, men som vil kræve store ressourcer for de erhvervsdrivende at behandle, og som vil føre til flere sager i Forbrugerklagenævnet. Desuden er det ikke sandsynligt, at det danske marked skulle være i stand til at presse store internationale producenter til at ændre deres produktionsmetoder. En længere reklamationsfrist vil i mange tilfælde betyde, at danske forhandlere selv vil skulle dække omkostningerne ved mangler, der viser sig efter to år, da leverandører i langt de fleste tilfælde kun dækker mangler de første to år. Det vil medføre forhøjede priser for forbrugerne og gøre de danske forhandlere ekstra sårbare i forhold til udenlandske konkurrenter.

Dansk Industri bemærker, at en forlængelse af reklamationsfristen vil forskyde balancen mellem forbruger- og erhvervsinteresser i de danske forbruger købsregler væsentligt uden, at de erhvervsdrivende får totalharmonisering i EU til gengæld. Der er endvidere ingen dokumentation for, at en forlængelse af reklamationsfristen generelt skulle have en hverken direkte eller indirekte positiv effekt på den grønne omstilling – så meget desto mindre må dette gælde en isoleret dansk forlængelse. Som også udvalgets flertal peger på, er der behov for mere målrettede tiltag for at øge produkters levetid og dermed bidrage til den grønne omstilling. En række fornuftige, målrettede tiltag er i gang på EU-niveau, hvilket er det rette lovgivningsniveau for sådanne tiltag.

De Danske Bilimportører mener ikke, at hensynet til den grønne omstilling kan anvendes som et særligt velunderbygget argument for en forlængelse af reklamationsfristen, da der ikke er dokumentation for en effekt på den grønne omstilling, og da det er vanskeligt at kvantificere de positive effekter ved en forlængelse af reklamationsfristen. De Danske Bilimportører anser antagelserne om, at en forlænget reklamationsfrist vil bidrage til bedre holdbarhed, som tvivlsomme, særligt når dette ikke er omfattet af totalharmoniseringen i direktiverne. Derudover påpeges det, at en forlængelse af reklamationsfristen kan risikere at forøge omkostningerne i salgsleddet og medføre forhøjede forbrugerpriser. De Danske Bilimportører anfører, at nye drivlinjer i form af elbiler vil bidrage til produktmæssig forenkling og dermed forbedret holdbarhed og færre reparationer. Potentialet for en generel forbedring af bilers holdbarhed gennem nationale særregler er desuden begrænset, henset til at det danske marked ingen selvstændig effekt har på fabrikanterne, som producerer til hele det europæiske marked. Forbedringer i holdbarhed er i højere grad påvirket af den tekniske regulering i EU, herunder gennem retten til reparation og reguleringen af producentansvar.

SMVdanmark bemærker, at der ikke er dokumentation for, at en forlængelse af reklamationsfristen vil have betydning for den grønne omstilling. En ændring af reklamationsfristen i Danmark vil ikke have en tilstrækkelig betydning for producenterne til, at de vil ændre på holdbarheden af deres produkter på internationalt plan. Til dette formål er fælleseuropæiske krav til produktholdbarhed og fremstilling mere egnede instrumenter. En forlængelse af fristen vil også medføre en såkaldt reklamationsklemme, forhøjede priser for forbrugerne og skade den danske konkurrenceevne. Endelig bemærkes, at en differentieret reklamationsfrist vil komplicere købeloven.

Danmarks Naturfredningsforening, FDM, Forbrugerrådet Tænk, Rådet for Grøn Omstilling og WWF Verdensnaturfonden støtter mindretallets forslag om en forlængelse af den absolutte reklamationsfrist til seks år for varige forbrugsgoder, f.eks. biler og hårde hvidevarer, og tre år for resterende forbrugsgoder, f.eks. tøj. Subsidiært foreslår Forbrugerrådet Tænk, at man ved en forlængelse af reklamationsfristen ud over to år, kan indføre en regel om reparation som den primære eller eneste misligholdelsesbeføjelse, som forbrugeren kan gøre gældende efter de to år.

FDM bemærker, at de særlige forhold, der er gældende for biler og andre varige forbrugsgoder, ikke synes at være tilstrækkelig adresseret i delbetænkningen. FDM henviser til, at mange af de samme hensyn bag, at der for byggemateriel ikke eksisterer nogen absolut reklamationsfrist, også gør sig gældende for varige forbrugsgoder, herunder biler. FDM er ikke bekymret for eventuelle afgrænsningsproblemer i forbindelse med en differentieret reklamationsfrist og mener, at det bør være muligt at definere kategorierne, så vanskeligheder minimeres. FDM's viden om norske forhold inden for bilområdet giver heller ikke anledning til bekymring i relation til afgrænsningen ved en differentieret reklamationsfrist. En forlængelse af reklamationsfristen vurderes ikke at have betydning for danske virksomheders konkurrenceevne inden for bilhandel, ligesom det sjældent forekommer, at en bilforhandler pålægges at omlevere en fabriksny bil. Det bemærkes, at en række udenlandske bilproducenter frivilligt tilbyder forbrugerne en garanti og fortsat er konkurrencedygtige. FDM er således ikke bekymret for, at en længere reklamationsfrist vil skade danske virksomheders konkurrenceevne.

Forbrugerrådet Tænk bemærker, at en ændring af reklamationsfristen vil sikre en bedre balance mellem forbrugere og erhvervsdrivende, og at den nuværende reklamationsfrist på to år ikke er udtryk for en rimelig balance – særligt ikke for varige forbrugsgoder. Det har formodningen imod sig, at de fleste mangler vil vise sig inden for to år, hvilket understøttes af IDA's analyse om reparation af varige forbrugsgoder, der bl.a. viser, at 36 pct. af de produkter, der gik i stykker, var mellem to og fem år gamle, og at 26 pct. var mellem fem og ti år gamle. Hvis man vil sikre, at forbrugere kan anvende holdbarhed som et objektive kriterium ved mangelsvurderingen, bør man forlænge reklamationsfristen, så forbrugeren får mulighed for at reklamere efter to år. En forlængelse af reklamationsfristen vil desuden have en positiv indvirkning på den grønne omstilling, da det vil skabe adfærdsændringer hos både erhvervsdrivende og producenter, som vil have incitament til at

ændre varesortiment og produktdesign hen imod mere holdbare produkter, og forbrugere, som i højere grad vil få repareret produkter frem for at købe nye. Dette vil formentlig i højere grad gøre sig gældende, jo ældre produktet er. Dette mønster vil således føre til, at produktionsbelastningen falder, idet udskiftningen af produkter vil ske sjældnere, når de ældre produkter reparerer i stedet for at blive kasseret og/eller ombyttet. Forbrugerrådet Tænk bemærker, at udvalgsflertallet peger på, at der ikke er fremlagt dokumentation for, at en forlængelse af reklamationsfristen vil føre til mere holdbare produkter. Hertil bemærkes, at der heller ikke findes dokumentation for det modsatte, da området er nyt, og der fortsat mangler viden herom. Desuden er det et kendt argument fra erhvervslivet, at øgede forbrugerrettigheder medfører højere priser og dårligere konkurrenceevne. Det er dog sjældent tilfældet, når reglerne rent faktisk udrulles. Det er f.eks. ikke tilfældet i Storbritannien, hvor man har en reklamationsfrist på seks år. Derimod vil de samlede omkostninger for forbrugeren som udgangspunkt blive reduceret pga. øget produktlevetid og færre udgifter til reparation. En forlænget reklamationsfrist kan vise sig at være et konkurrenceparameter, der styrker de danske butikker på markedet.

Rådet for Grøn Omstilling anfører, at en forlængelse af reklamationsfristen vil understøtte Ecodesigndirektivet. Som et alternativ eller supplement til en forlængelse af reklamationsfristen bør det desuden undersøges, om det er muligt at fjerne moms fra reparation på visse produktgrupper.

VedvarendeEnergi finder, at reklamationsfristen for varige goder bør forlænges til seks år. Det er vurderingen, at for mange produkter, som burde holde mere end seks år, går i stykker kort tid efter, at reklamationsfristen på to år er udløbet. Det gælder også større produkter såsom computerudstyr og hårde hvidevarer. Det giver anledning til, at relativt nye produkter kasseres, og at der skal bruges energi og ressourcer til at producere nye.

Justitsministeriet bemærker, at reklamationsfristen er en klagefrist. Ved at reklamere inden for fristen har forbrugeren adgang til at forsøge at gøre gældende, at der er en mangel ved salgsgenstanden. Når fristen er udløbet, uden at der er reklameret, har forbrugeren ikke længere adgang til at gøre en eventuel mangel gældende over for sælgeren, medmindre der f.eks. er givet en garanti, der rækker ud over to år. Parternes mellemværende er dermed endeligt afsluttet. En reklamation inden for reklamationsfristen er ikke ensbetydende med, at der foreligger en køberetlig mangel, som sælgeren er

forpligtet til at udbedre ved afhjælpning (reparation), omlevering eller andre misligholdelsesbeføjelser. For at forbrugeren får misligholdelsesbeføjelser, skal forbrugeren bl.a. bevise, at der er en kvalitetsafvigelse/fejl mv. ved salgsgenstanden, og at denne var til stede på leveringstidspunktet. Det bemærkes hertil, at i formodningsperioden formodes fejlen at have været tilstede på det relevante tidspunkt.

Den absolutte reklamationsfrist i købeloven er to år, jf. § 83, stk. 1. Udgangspunktet efter varedirektivet er en reklamationsfrist på mindst to år for varer og varer med digitale elementer. Det gælder dog ikke, hvis en aftale om varer med digitale elementer foreskriver løbende levering af det digitale indhold eller den digitale tjeneste i mere end to år. I så fald skal forbrugeren kunne gøre mangler ved det digitale element gældende i hele den periode, hvor det skal leveres ifølge aftalen.

Udgangspunktet efter direktivet om digitalt indhold er en reklamationsfrist på mindst to år for digitalt indhold og digitale tjenester, der leveres ved en eller flere enkeltstående leveringer. Er der tale om løbende levering af digitalt indhold eller digitale tjenester, skal forbrugeren kunne gøre mangler gældende i hele leveringsperioden.

Ifølge varedirektivet og direktivet om digitalt indhold må reklamationsfristen ikke afskære forbrugeren fra at gøre mangler, som skyldes sælgerens manglende eller forkerte opdatering, gældende i den periode, hvor sælgeren er forpligtet til at give forbrugeren besked om og levere opdateringer, herunder sikkerhedsopdateringer. Perioden kan være længere end den periode, hvor sælgeren normalt er ansvarlig for mangler, dvs. længere end den sædvanlige absolutte reklamationsfrist.

Ifølge varedirektivet og direktivet om digitalt indhold skal reklamationsfristen være mindst to år i de tilfælde, der ikke er nævnt ovenfor, men direktiverne giver mulighed for at indføre en længere frist. Direktiverne giver både mulighed for en generel forlængelse af reklamationsfristen og for at fastsætte reklamationsfrister af forskellig længde for f.eks. forskellige produktkategorier, dvs. en såkaldt differentieret reklamationsfrist.

Justitsministeriet har noteret sig de særlige forhold, der gør sig gældende, på området for køb og salg af motorkøretøjer, men finder imidlertid ikke grundlag for at foreslå særlige regler herom.

Justitsministeriet har noteret, at et flertal af udvalgets medlemmer finder, at der ikke er grundlag for at forlænge reklamationsfristen ud over direktivernes udgangspunkt på to år – heller ikke ved en differentieret reklamationsfrist.

Justitsministeriet bemærker på den ene side, at en forlængelse af reklamationsfristen kan være til gavn for forbrugerbeskyttelsen, og at der eventuelt kan være en afledt effekt heraf på den grønne omstilling, men der ses ikke at være dokumentation for en sådan effekt.

Justitsministeriet bemærker på den anden side, at en forlængelse af reklamationsfristen vil medføre merudgifter for staten i form af udgifter til flere sager ved Forbrugerklagenævnet og udgøre en økonomisk byrde for et i forvejen hårdt trængt erhvervsliv. Erhvervslivet kan efter omstændighederne blive nødt til at sætte prisen på deres produkter op for at imødegå risikoen for tab, hvilket kan skade danske virksomheders konkurrenceevne, ligesom der er risiko for, at byrden overvælttes på forbrugerne. Dertil kommer, at en differentieret reklamationsfrist, hvor der f.eks. sondres mellem varige forbrugsgoder og øvrige forbrugsgoder, vil kunne give anledning til en række vanskelige afgrænsningsproblemer med deraf følgende uklarhed og øget potentiale for tvister.

Efter en samlet vurdering finder Justitsministeriet ikke anledning til at foreslå en forlængelse af den absolutte reklamationsfrist ud over direktivernes udgangspunkt.

2.16. Den relative reklamationsfrist

De Danske Bilimportører tilslutter sig udvalgets vurdering, hvorefter den relative reklamationsfrist ikke kan opretholdes for så vidt angår digitalt indhold og digitale tjenester, og forslaget om, at der fastsættes en periode på to måneder efter endt løbende levering af digitalt indhold og digitale tjenester, hvor forbrugeren kan reklamere over mangler ved indholdet eller tjenesten.

Justitsministeriet er enig heri, og lovforslaget er udarbejdet i overensstemmelse hermed.

2.17. Formodningsreglen

AutoBranchen Danmark, Dansk Erhverv, Dansk Industri, De Danske Bilimportører og SMVDanmark tilslutter sig flertallets anbefaling om, at formodningsperioden ikke forlænges ud over et år på varedirektivets område.

AutoBranchen Danmark anfører, at det er særdeles byrdefuldt, at formodningsperioden skal udvides til mindst et år, og at der er tale om en fordobling af den gældende periode. Det kan være meget svært for en sælger at bevise, om en påberåbt mangel vedrørende en sliddel på en brugt bil var til stede på leveringstidspunktet/under udvikling eller ikke var til stede. En udvidelse af formodningsperioden vil medføre, at bilforhandlere ikke tør sælge ældre, brugte biler af frygt for, at de ikke kan løfte bevisbyrden og dermed får flere udgifter til udbedring af mangler. Det vil betyde, at forhandlerne er nødt til at sætte priserne op på bilerne for, at de kan få dækket deres meromkostninger til reklamationssager. AutoBranchen Danmark opfordrer på det kraftigste til, at formodningsperioden ikke udvides til længere end et år, da en længere periode vil ødelægge det professionelle brugtbilssalg i Danmark og uomtvisteligt fordyre bilernes pris. Det forudses, at salget af ældre biler mellem private, hvor forbrugerbeskyttelsen ikke gælder, vil forøges. Autobranchen opfordrer til, at der laves en særbestemmelse for brugte varer, hvis det er muligt, eller at ændre de nuværende regler, således at forbrugerens rettigheder og sælgers forpligtelser er mere afbalancerede.

Dansk Autogenbrug anfører, en forlængelse af formodningsperioden til ét år er byrdefuld i almindelighed og for autobranchen i særdeleshed. En formodningsperiode på et år kan medføre, at der markedsføres færre brugte genstande og stigende priser, hvilket vil resultere i en ringere konkurrenceevne. Øgede omkostninger ved en længere formodningsperiode kan desuden indebære, at forhandlere vil afstå fra at markedsføre billigere, men fortsat levedygtige biler.

Dansk Bilbrancheråd bemærker, at den af direktiverne følgende forlængelse af formodningsperioden fra seks måneder til et år vil medføre forøgede omkostninger til reparation for sælgerne og mærkbare konsekvenser for forbrugerne i form af højere priser for det billigere bilsegment, dvs. biler i prisklassen op til 30.000 kr. Dansk Bilbrancheråd opfordrer til, at der i højere grad tages hensyn til, at bilmarkedet er et særegent marked. Stort set enhver defekt, som en bil lider af, vil have været under udvikling siden produktion, og biler slides generelt i en helt anden grad end andre produkter, som følge af deres anvendelse. Det er f.eks. Dansk Bilbrancheråds opfattelse, at sælger

kun i ganske få tilfælde vil være i stand til at løfte sin bevisbyrde ved formodningsreglen. Da Danmark ikke er et bilproducerende land, vil længere frister til forbrugerne ikke medføre produkter med en længere holdbarhed. Tværtimod kan det føre til, at der sælges færre billige biler. Desuden er der relativt få tvister om køb af biler. Samlet set frygter man dyrere biler, at færre billigere biler sælges brugt, og at flere bilsalg vil foregå som civile salg uden om købelovens regler om forbrugerkøb.

Dansk Erhverv bemærker, at udgangspunktet i dansk ret er, at den part, der fremsætter et krav, også har bevisbyrden for, at kravet er berettiget. Formodningsreglen er en afvigelse fra dette princip, og princippet bør ikke fraviges mere, end direktivet kræver. Derudover har det formodningen imod sig, at et produkt skulle fungere upåklageligt i op til to år for så at gå i stykker på grund af en mangel, der var til stede på købstidspunktet.

De Danske Bilimportører bemærker, at der ikke foreligger dokumentation for, at en forlængelse af formodningsperioden vil kunne understøtte den grønne omstilling.

SMVdanmark bemærker, at forlængelsen af formodningsperioden til et år i forvejen vil udgøre en stor udfordring for det danske marked for billigere brugte biler. Ved sådanne biler kan omkostningerne ved forlængelsen af formodningsperioden risikere at udgøre beløb, der nærmer sig bilens pris. Den øgede forbrugerbeskyttelse er således ikke uden omkostninger og kan skade mobiliteten i det danske samfund, hvis det medfører, at de billigere brugte biler ikke længere kan sælges i Danmark, men skal ophugges eller sendes til udlandet. Dette har tillige negative miljømæssige konsekvenser.

VedvarendeEnergi støtter, at formodningsperioden forlænges fra seks måneder til et år for relevante produkter.

Forbrugerrådet Tænk og **FDM** tilslutter sig mindretallets forslag om, at formodningsperioden forlænges til to år på varedirektivets område.

Forbrugerrådet Tænk anfører, at en forlængelse af formodningsperioden vil sikre en bedre og mere rimelig balance i forholdet mellem forbrugerne og de erhvervsdrivende, ligesom det vil støtte den grønne omstilling. Den erhvervsdrivende vil i langt de fleste tilfælde have bedre kendskab til produkterne end forbrugerne. Den erhvervsdrivende, som den professionelle og sagkyndige part, bør have det nødvendige kendskab til f.eks. et komplekst

produkt og er derfor er den nærmeste til at be- eller afkræfte, om produktet lider af en oprindelig mangel.

Formodningsreglen regulerer, om det er sælgeren eller forbrugeren, der har bevisbyrden for, at en fejl, kvalitetsafvigelse mv. forelå på leveringstidspunktet og derfor udgør en mangel i køberetlig forstand. I formodningsperioden er det sælgeren, der har bevisbyrden for, at fejlen mv. ikke var til stede på leveringstidspunktet. Når formodningsperioden udløber, er det forbrugeren, der skal bevise, at fejlen mv. var til stede på leveringstidspunktet. En reklamation inden for en eventuel forlænget formodningsperiode er ikke ensbetydende med, at der foreligger en køberetlig mangel, som sælgeren er forpligtet til at rette op på ved afhjælpning (reparation), omlevering eller andre misligholdelsesbeføjelser. For at forbrugeren får misligholdelsesbeføjelser, skal forbrugeren således fortsat føre bevis for, at der foreligger en fejl/kvalitetsafvigelse mv.

Formodningsperioden i gældende dansk ret er seks måneder.

Ifølge varedirektivet skal formodningsperioden for varer forlænges til mindst et år, men medlemsstaterne kan vælge at forlænge perioden til to år. Det følger af varedirektivet, at ved varer med digitale elementer, hvor købsaftalen foreskriver en løbende levering af det digitale indhold eller den digitale tjeneste i en periode på op til to år, er sælgeren ansvarlig for eventuelle mangler ved det digitale indhold eller den digitale tjeneste, der opstår eller bliver synlige inden to år, efter at varerne med digitale elementer blev leveret. Hvis aftalen foreskriver løbende levering i mere end to år, er sælgeren ansvarlig for mangler i det digitale indhold eller den digitale tjeneste, der opstår eller bliver synlige inden for den periode, hvor det digitale indhold eller den digitale tjeneste skal leveres i henhold til købsaftalen. Sælgeren har bevisbyrden i hele perioden.

Efter direktivet om digitalt indhold er formodningsperioden et år fra leveringstidspunktet for så vidt angår en eller flere enkeltstående leveringer af digitalt indhold eller digitale tjenester henholdsvis hele aftalens løbetid for så vidt angår aftaler om løbende levering over en periode. Direktivet om digitalt indhold giver ikke medlemsstaterne mulighed for at forlænge formodningsperioden.

Justitsministeriet er enig i udvalgets vurdering af, at varedirektivet og direktivet om digitalt indhold nødvendiggør en række ændringer af formodningsreglen i dansk ret i relation til varer med digitale elementer og løbende levering af digitalt indhold og digitale tjenester. Dertil kommer, at formodningsreglen for digitalt indhold eller digitale tjenester, der leveres ved en eller flere enkeltstående leveringer skal fastsættes til et år.

Justitsministeriet har noteret sig, at et flertal af udvalgets medlemmer finder, at der ikke er grundlag for at forlænge formodningsperioden ud over varedirektivets udgangspunkt.

Justitsministeriet bemærker på den ene side, at en forlængelse af formodningsperioden kan være til gavn for forbrugerbeskyttelsen, og at der eventuelt kan være en afledt effekt heraf på den grønne omstilling, men der ses ikke at være dokumentation for en sådan effekt.

Justitsministeriet bemærker på den anden side, at der allerede med direktiverne skal indføres en længere formodningsperiode end hidtil i dansk ret. Direktivernes udgangspunkt er således udtryk for en øget forbrugerbeskyttelse, fordi den gældende formodningsperiode for varer fordobles fra seks måneder til et år, og der indføres en særlig formodningsperiode for digitalt indhold og digitale tjenester, herunder når de indgår i varer med digitale elementer. Dertil kommer, at perioden på et år svarer til formodningsperioden for aftaler om en eller flere enkeltstående leveringer i direktivet om digitalt indhold, hvor medlemsstaterne ikke har mulighed for at forlænge perioden, hvorfor en forlængelse af formodningsperioden, hvor det er muligt, kan skabe unødigt komplicering.

Efter en samlet vurdering finder Justitsministeriet ikke anledning til at foreslå at forlænge formodningsperioden ud over et år i de tilfælde, hvor det er muligt.

2.18. Reklamationsfristen ved køb af brugte genstande

Dansk Erhverv, FDM og SMVDanmark og støtter udvalgets anbefaling om ikke at indføre en kortere reklamationsfrist for brugte genstande end for øvrige salgsgenstande.

Dansk Erhverv og FDM anfører dog, at hvis der indføres en længere reklamationsfrist end direktivernes udgangspunkt, herunder f.eks. for varige

forbrugsgoder, kan saglige hensyn tilsige, at der indføres en kortere reklamationsfrist for brugte genstande.

AutoBranchen Danmark opfordrer til, at der indføres en kortere reklamationsfrist for brugte genstande, da det kan være særdeles byrdefuldt for sælger at håndtere reklamationer ved biler, som indeholder mange slidkomponenter og bruges dagligt, hvorfor der naturligt er behov for løbende vedligeholdelse.

Bilbranchen foreslår, at der indføres regler, der giver sælger og forbruger mulighed for at indgå aftale om en reklamationsfrist på ned til et år ved køb af brugte genstande af en vis alder, og at sælgeren skal bære bevisbyrden for genstandens alder.

Dansk Autogenbrug opfordrer til, at der indføres mulighed for, at køber og sælger ved handel med brugte genstande kan aftale en reklamationsfrist på ned til et år, da det vil sikre brugte genstande den fornødne konkurrencekraft og ansøre forbrugere til at overveje at købe brugt. For sælgere af ældre, brugte biler er det særdeles byrdefuldt at bære ansvaret for bilen i to år fra leveringstidspunktet. Det skyldes, at forbrugere anvender biler på daglig basis, og at der er mange sliddele i en bil, der løbende, naturligt er nødsaget til at blive udskiftet.

Den nuværende købelov indeholder ikke en særlig reklamationsfrist for brugte genstande. Varedirektivet giver mulighed for, at medlemsstaterne kan fastsætte, at sælgeren og forbrugeren kan indgå en aftale om en kortere reklamationsfrist for brugte genstande, dog ikke under et år. Direktivet om digitalt indhold giver ikke en tilsvarende mulighed.

Justitsministeriet bemærker, at en bestemmelse, der knytter retsvirkninger til sondringen mellem brugte og nye genstande, kan give afgrænsningsproblemer i praksis. Desuden handler tvister ved køb af brugte varer ofte om at fastlægge standarden for varen. En forkortet reklamationsfrist vil formentlig ikke bidrage til løsningen heraf.

Flere af hørningsparterne bemærker, at hvis den absolutte reklamationsfrist forlænges, kan det tale for, at muligheden for, at parterne kan aftale en kortere reklamationsfrist for brugte genstande, skal benyttes. Med lovforslaget foreslås ikke at forlænge den absolutte reklamationsfrist ud over, hvad direktiverne kræver.

På den baggrund finder Justitsministeriet ikke anledning til at foreslå en særregel om reklamationsfristen for brugte genstande. Det foreslås således at fastholde den gældende reklamationsfrist på som udgangspunkt to år.

2.19. Civilretligt ansvar for producenterne

Forbrugerrådet Tænk finder, at der bør indføres regler om, at både producenter og sælgere skal være ansvarlige over for forbrugeren for mangler ved salgsgenstanden, således at forbrugeren kan gøre misligholdelsesbeføjelser gældende over for begge. Selv om det ligger uden for udvalgets kommissorium, mener Forbrugerrådet Tænk, at der bør indføres regler herom, når man alligevel er i gang med en større revision af købeloven. Regler om producenters civilretlige ansvar vil dels bidrage til en bedre forbrugerbeskyttelse, dels kunne give en positiv, indirekte effekt på den grønne omstilling.

Justitsministeriet bemærker, at lovforslaget har til formål at gennemføre varedirektivet og direktivet om digitalt indhold, der vedrører aftaleforholdet mellem sælgere og forbrugere.

Justitsministeriet har noteret sig forslaget fra Forbrugerrådet Tænk om, at både sælgeren og producenten skal være direkte ansvarlig over for forbrugeren for mangler ved salgsgenstanden. Justitsministeriet bemærker hertil, at dette vil udgøre et grundlæggende brud med princippet om, at en aftale kun skaber rettigheder og forpligtelser for dens direkte parter. Justitsministeriet finder derfor ikke anledning til at foreslå et sådant producentansvar.